

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΙΑΣ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Κ. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητού του 'Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

1. ΤΙ ΘΑ ΕΞΕΤΑΣΟΥΜΕ;

Στο άρθρο αυτό θα εξετάσουμε σύντομα την όλη κοινωνική πλευρά του έργου της Μαίας, την θέση που κατέχει στην σύγχρονη Κοινωνία, την συμβολή του λειτουργήματός της στη θεμελίωση και στερέωση της ατομικής και κατόπιν της συλλογικής ανθρώπινης ζωής, ακόμη την συμμετοχή της στην ενίσχυση της διατηρήσεως της κάθε Έθνικης ολότητας.

2. ΠΟΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΑ ΑΝΑΛΥΘΟΥΝ

Για να εξετασθούν τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αναλυθούν σύντομα τα ακόλουθα προβλήματα: Τί είναι ή σύγχρονη κοινωνία και τί επιδιώκει. Πώς είναι γενικά οργανωμένη μία σύγχρονη έθνική και πολιτική κατ' ανάγκη κοινωνία και ποιοι είναι οι βασικοί οργανωτικοί θεσμοί της. Ποιά είναι τα θεμελιώδη έργα που άσκει ή σύγχρονη Κοινωνία. Ποιό είναι το «λειούργημα» της Μαίας, και ή όλη συμβολή του στην συλλογική ζωή ενός έθνικου κράτους. Συμπέρασμα για την καθολική κοινωνική σημασία της Μαίας.

3. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ;

Η «σύγχρονη» κοινωνία είναι το όλικό πλαίσιο και ό καθολικός περίγυρος μέσα στον όποιο έκτυλίσσεται ή συλλογική ζωή των ανθρώπων, των ομάδων τους, ιδιαίτέρως των οικογενειών τους, του κάθε ξεχωριστού κοινωνικού άτομου, της εξέλιξεως όλων των συμβιούντων ανθρώπων και κάθε ενός ξεχωριστά.

Η «σύγχρονη» αυτή κοινωνία, ή κοινωνία που ζούμε κάθε ήμέρα και που τη ζούμε συλλογικά και ατομικά, που είμαστε κατά πολύ μεγάλο μέρος ένα πολύπλοκο «προϊόν» της, που την έπηρεάζουμε όμως σύγχρονα, ανάλογα με τον προσωπικό δυναμισμό μας ή την ισχύ της τάδε ή τάδε ομάδας που συμμετέχουμε και ίσως διευθύνουμε, είναι μία κοινωνία κατά περισσότερο ή όλιγότερο, πρώτον «έθνική» και δεύτερον «πολιτική».

Η πραγματική (και όχι φανταστική), ή έμπειρική κοινωνία στην όποια ανήκουμε στην σύγχρονη εποχή, είναι πρώτα - πρώτα, βασικά τουλάχιστον «έθνική», δηλ. έχει ένα κάποιο βαθμό έθνικης όμοιογένειας. Η ίδια

κοινωνία έχει ένα δεύτερο χαρακτηριστικό ότι είναι συγκροτημένη σε ένα πολιτικό σχήμα, σε Κράτος, είναι «Πολιτική». Η κοινωνία δὲ αὐτὴ εἶναι «Πολιτική» γενικά, ανεξάρτητη ἀπὸ τὴ μορφή καὶ τὴν οὐσία πού ἔχει τὸ Κράτος, ἄσχετα δηλ. ἀπὸ τὸ ἂν εἶναι Δημοκρατικό εἶτε Αὐταρχικό ἢ Κεφαλαιοκρατικό, Σοσιαλιστικό, Κομμουνιστικό.

Αὐτὰ εἶναι τὰ δύο κύρια χαρακτηριστικά τῆς σύγχρονης μας Κοινωνίας, τὸ Ἔθνος καὶ τὸ Κράτος.

Μέσα λοιπὸν σ' αὐτὴν τὴν ἔξι προσδιοριζόμενη Κοινωνία, πλαισιώνεται, τοποθετεῖται, κινεῖται καὶ δρᾷ ἡ Μαΐα σὰν κοινωνικό ἄτομο δεμένο με αὐτὴ καὶ ἐκφράζοντάς τὴν.

Μποροῦμε νὰ κλείσουμε τὴν σύγχρονη κοινωνία σὲ ἕνα ὄρισμὸ πού νὰ συγκεντρώνει τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς; Τὸ πιστεύουμε καὶ τὸ διδάσκουμε.

Σύγχρονη κοινωνία (ἢ σχετικὰ προηγμένη κοινωνία ἰδίως τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς) εἶναι ἕνα ἱεραρχημένο καὶ μορφοποιημένο σύνολο ἀνθρώπων, πού ζοῦν μόνιμα σὲ ὠρισμένο τόπο, πού ἔχουν σὰν ὄργανικό δεσμὸ κοινὰ νοήματα καὶ συλλογικὴ συνείδηση, ἕνα κοινὸ περίπου πολιτισμὸ καὶ μιὰ κοινὴ ἱστορία πού προϋπάρχει ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύνολο καὶ τὸ «ξεπερνᾷ», πού διαθέτει τὴ γνώση κάποιας αὐτοτελοῦς ὄντοτης καὶ πού ἐπιδιώκει τέλος ὅπως ὅλα τὰ ἔμβια ὄντα τὴ συνέχιση τῆς ζωῆς τῆς καὶ τὸ εἶδος διαβίωσης πού θεωρεῖ ἐπιθυμητό».

4. ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΟΡΑΝΩΜΕΝΗ ΓΕΝΙΚΑ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ;

Ἡ ὀργάνωση αὐτὴ δὲν γίνεται σύμφωνα με ἕνα προδιαγραμμένο σχέδιο, ἀλλὰ διαμορφώνεται σιγὰ - σιγὰ διὰ

μέσου τῆς μακρῆς διάρκειας τῆς ἱστορίας. Ἡ ὀργάνωση αὐτὴ εἶναι κρατική (πολιτική) καὶ ἐξωκρατική. Ἡ ὄλη ὀργάνωση πραγματοποιεῖται με συγκρότηση ὠρισμένων «θεσμών», κρατικῶν καὶ ἐξωκρατικῶν. Ἡ διάκριση αὐτὴ εἶναι σχηματικὴ καὶ ὄχι ἀπόλυτη γιατί πολλές φορές οἱ ἐξωκρατικοὶ θεσμοὶ (ὅπως π.χ. ὁ γάμος) ρυθμίζεται με νομικοὺς κανόνες ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ Κράτος.

Οἱ θεσμοὶ λοιπὸν εἶναι ἰδιωτικοί, ὅπως ὁ γάμος, ἡ οἰκογένεια, ἡ ἴδρυση παντοειδῶν οἰκονομικῶν ἐπιχειρήσεων (ἀτομικῶν, οἰκογενειακῶν, ἐταιρικῶν, συνεργατικῶν, συνεταιρισμῶν κλπ.), ὁ σχηματισμὸς ποικίλων Συλλόγων (ψυχαγωγικῶν, μορφωτικῶν, ἐπαγγελματικῶν, ἀθλητικῶν κλπ.) καὶ δημόσιοι ὅπως ἡ Ἐκπαίδευση, ὁ Στρατός, ἡ Ἐκκλησία, τὰ Ἐπιμελητήρια κλπ.

Ἡ Οἰκονομία, πού εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἰδιωτικὸς τομεύς, εἶναι ὀργανωμένη σὲ Ἐπαγγέλματα (ἀγροτικά, βιοτεχνικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, μεσολαθητικά κλπ.) καὶ σὲ Συνασπισμοὺς Ἐπαγγελμάτων (Σύνδεσμος Βιομηχάνων, Γενικὴ Συνομοσπονδία Ἐργατῶν, Ἐργατικά Κέντρα κατὰ περιοχές, Γεωργικὲς Ἐνώσεις κλπ.).

Ἡ Κοινωνία ὅμως ἔχει ἀνάγκη ὄχι μόνον ἀπὸ Ἐπαγγέλματα (πού εἶναι οἰκονομικῆς φύσεως ὅπως προείπαμε) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μία ἄλλη κατηγορία ὀργανώσεως ἔργων. Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι τὰ «Λειτουργήματα», ὅπως τοῦ ἱερέως, τοῦ ἱατροῦ, τοῦ διδασκάλου καὶ καθηγητοῦ, τῆς μαίας, τῆς κοινωνικῆς λειτουργοῦ κ.ἄ. Τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν καθημερινὴν ζωὴ. Τὰ Λειτουργήματα ὅμως εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἀνθρωπιστικὴν ζωὴ (*).

(*) Βλέπε Β. Ἰωαννίδου, Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ Κοινωνικὸ πρόβλημα, Ἀθήνα 1967. Ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς προόδου τῆς Ἰα-

Ἐκτός ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀνάλυση φαίνεται καθαρὰ ὅτι ἡ Μαῖα ἀσκεῖ ὄχι ἓνα ἐπάγγελμα, ἀλλὰ ἓνα Λειτουργημα, ἥτοι ἓνα ἔργο πολὺ σπουδαιότερο.

5. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΑΣΚΕΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ;

Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι πολλὰ καὶ διασπασμένα σὲ κατηγορίες. Οἱ κατηγορίες αὐτὲς κατατάσσονται σὲ δύο βασικά τμήματα, τὸ Πολιτιστικὸ καὶ τὸ Ἀνθρωπιστικὸ. Οἱ σπουδαιότεροι τομεῖς τοῦ «Πολιτιστικοῦ» τμήματος, εἶναι ὁ Πολιτικός, ὁ Οἰκονομικός, ὁ Νομικός, ὁ Ἀμυντικός, ὁ Καλλιτεχνικός, ὁ Πνευματικός.

Οἱ σπουδαιότεροι τομεῖς τοῦ «Ἀνθρωπιστικοῦ» τμήματος εἶναι ὁ Θρησκευτικός, ὁ Ὑγειονολογικός, ὁ Ἐκπαιδευτικός καὶ ὁ Παιδευτικός, ὁ Κοινωνικολειτουργικός. Εἰς τὸν Ὑγειονολογικὸν τομέα ὑπάγονται οἱ Ἴατροι καὶ οἱ Μαῖες.

Φυσικὰ οἱ Μαῖες καὶ τὸ «λειτουργημα» τους πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν κἀπως ἐκτενέστερα, ἀφοῦ ἀποτελοῦν κύριο περιεχόμενον τοῦ ἄρθρου μας.

6. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ «ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑ» ΤΗΣ ΜΑΙΑΣ καὶ ἡ ὄλη του συμβολὴ στὴ συλλογικὴ ζωὴ καὶ ἰδίως στὰ πλαίσια ἑνὸς Ἐθνικοῦ Κράτους;

τρικῆς. Εἰσηγήσεις ὑψηλῶν Ἰατρικῆς κλπ. Ἐκδ. Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, Ἀθήναι 1968. Κωνσταντῆ Σπετσιέρη, Θεωρία τῆς Παιδείας, Ἀθήναι 1961. Λουκά Πατέρα, Κοινωνικὴ Πολιτικὴ, β' ἔκδ. Θεσσαλονίκη 1974, Σάκκουλας. Τοῦ ἰδίου, Ἡ δημοσία κοινωνικὴ διοίκησης ἐν Ἑλλάδι, Θεσσαλονίκη 1966. Ἐπετηρὶς Νομικῆς Σχολῆς, τόμος ΙΓ. Τοῦ ἰδίου, Σχεδιασμὸς τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, Ἀθήναι 1971, Ἐλληνικὸς Ἐκδοτικὸς Ὄργανισμὸς.

α) Τὸ πρῶτον σημεῖον ποὺ πρέπει νὰ ὑπογραμμίσουμε ἐδῶ εἶναι τὸ ὅτι δὲν ἀποτελεῖ τυχαῖον γεγονὸς ἡ ἔνταξις τῆς Μαίας (καὶ τῆς Κοινωνικῆς Λειτουργοῦ) ἀποκλειστικὰ στὸ γυναικεῖον φύλον.

Ἡ γυναῖκα, μὲ τὴν συναισθηματικώτερη φύσιν της σχετικὰ μὲ τὸν ἄντρα, μὲ τὴν μεγάλην εὐαισθησίαν της, μὲ τὴν συμπονετικότητά της, μὲ τὴν ἀγαθότητα καὶ μαλακωσύνην της, εἶναι κατάλληλη διὰ τὴν ἀσκηση τοῦ λεπτοῦ λειτουργήματος τῆς Μαίας. Βέβαια ὁ καθορισμὸς τοῦ φύλου τῆς Μαίας ἔγινε καὶ γιὰ ἄλλους λόγους, ἀλλὰ οἱ παραπάνω κρίνονται οἱ κυριώτεροι. Πραγματικὰ ἡ Μαῖα δὲν εἶναι μόνον νοσηλευτὴς τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ συμπαραστάτης τῆς ψυχῆς.

β) Ἡ Μαῖα εἶναι πολύτιμος συνεργάτης καὶ ἐπίκουρος τοῦ ἱατροῦ Μαιευτήρα, τὸ δὲ ἔργο τῆς παρουσιάσεως ἑνὸς ἀρτίου καὶ ὑγιοῦς νεογνοῦ, εἶναι προῖον τῆς κοινῆς προοπάθειας καὶ τῶν δύο.

γ) Εἶναι παράγων τῆς ἄρτιας συνεχίσεως τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ τῆς συνεχοῦς ἀναδημιουργίας της.

δ) Εἶναι σημαντικὸς συντελεστὴς τῆς νοσηλείας τῆς γυναίκας, σὲ ὅλες τὰς φορές ποὺ παρουσιάζεται ἡ ἐγκυμοσύνη της, καθὼς καὶ πολύτιμος συμπαραστάτης τῆς μητρότητος.

ε) Εἶναι σπουδαιότατος παράγων φυσικῆς ἐνισχύσεως τῶν βρεφῶν, ἀκόμα δὲ καὶ βελτιώσεως τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους.

στ) Εἶναι ἐπίσης πολύτιμος ψυχικὸς συμπαραστάτης τῆς Μητέρας, στὴν ὁποία παρέχει ἐνθάρρυνση καὶ ἐν ἀνάγκῃ παρηγορία καὶ ἔτσι τῆς δημιουργεῖ ἓνα περιβάλλον ἀνέσεως, ἡσυχίας καὶ Ἀνθρωπιᾶς.

ζ) Εἶναι ἐπὶ πλέον παράγων ψυχικῆς ἀσφαλείας καὶ ἡρεμίας τῆς ἐγκυμονούσης γυναίκας.

η) Ἐπίσης εἶναι σπουδαῖος συντε-

λεστής τῆς προωθήσεως τῆς τεκτο-
γόνου οἰκογένειας.

θ) Ἡ Μαῖα ἀκόμα συντελεῖ στήν
ἐπιβίωση τοῦ ἔθνους.

ι) Τέλος, ἡ μαῖα εἶναι ἕνας σημαν-
τικός ὑποβοηθητής τῆς ἐθνικῆς ἀμύ-
νης τῆς χώρας στήν ὁποία ζεῖ καί ἐρ-
γάζεται.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἀπό τήν παραπάνω σύντομη ἀλλά
βασική ἀνάλυση, συνάγεται ὅτι ἡ κοι-

νωνική σημασία τῆς Μαίας εἶναι ὄχι
συνηθισμένη, ἀλλά ἐξαιρετική
καί πολύπλευρη. Γι' αὐτό τὸ
κράτος θά ἔπρεπε νά προσέξῃ περισ-
σότερο τήν καλύτερη ἐπιστημονική
ἀλλά καί παιδευτική καί ἀνθρωπιστι-
κή κατάρτιση τῆς μαίας. Μὲ αὐτό τὸν
τρόπο φρονοῦμε ὅτι ἡ ἤδη ὑψηλή ἀ-
πόδοση τοῦ λειτουργήματος τῆς
μαίας, θά ἐπεκταθῇ καί θά τελειοποι-
ηθῇ ἀκόμη περισσότερο, πρὸς τὸ συμ-
φέρον τοῦ ἀνθρώπου, τῆς κοινωνίας
καί τοῦ ἔθνους.

